

מישיב נפש

מעייני חיזוק ואמונה מאוצרו של מרן הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

קול "אודיע אמונתך"
בארה"ק - 08-30-20-666
בארה"ב - 605-477-7011
בלאנדאן 44-3003730634

קרבנה
אל נפשי
במשינת מו"ר שליט"א

נפשי
בשאלתי
שאלות המוגשות
לפני מו"ר שליט"א

מפסיקים לשאת בנטל

"השביתה מורה לנו שכל הפרנסה והשפע מהשי"ת וכדאיתא במכילתא על הכתוב: 'ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך' - וכי אפשר לו לאדם לעשות כל מלאכתו בששה ימים? אלא שבות כאילו כל מלאכתך עשויה וכו' ואומר 'אם תשיב משבת רגליך וגו' או תתענג על ה'".

וכמו לענין שמיטה שנאמר בתורה 'והשביעית תשמטנה וגטשתה', דהיינו שלאדם יש שדה זרועה והוא מעבד אותה, והיא מוציאה פירות ומוכר את הפירות, ויש לו שפע, וממנה מוציא את פרנסתו. וכשמגיעה השנה השביעית, שהיא בסוד שבת, אומר לו הקב"ה: הפרד ממנה לשנה זו, אל תעבדנה, נטוש אותה, ואכלו אביוני עמך, ויתרם תאכל חיית השדה, ותאמין כי כל אשר יש לך, הכל הוא מהשי"ת. כלומר, שאם יעלה במחשבתך שכל ששת השנים היתה לך פרנסה מכחך, מכוחי ועוצם ידי? לא ולא! זה רק השי"ת, בלי השי"ת לא עשית כלום, בלי השי"ת לא היה צומח מאומה, ולא היה מגיע לך שום דבר. הכל הוא אך ורק מהשם יתברך, אז הוא נכלל בהשי"ת, ונמשך לו שפע חדש ביתר שאת. ואז משפיעה הברכה של "צוית את ברכתך" (שם כה, כא).

כן הדבר לענין שבת קודש, שהאדם צריך לדעת שכל מה שעשה בכל ימי השבוע לא עשה הוא מעצמו כלום, ורק השי"ת עשה ופעל כל זאת, כי בידו הכל ומידו הכל ניתנו, וחולת עזרת השי"ת לא היה יכול לעשות מאומה. ולעומת זה צריך לחשוב שהשי"ת היה יכול לפרנס גם אם לא עשה מאומה, כי הכל הוא מהשי"ת הכל יכול".

השביתה מגמתה לעצור בעד הרגלנו וללמדנו להתבונן על אמיתות המציאות, כי אותו בורא שבראנו לכבודו, הוא הוא אשר הבדילנו מן התועים ונתן לנו תורת אמת אשר על ידה נזכה להגיע להתבוננות הנפלאה הזו: שכשם שהוא נוטל אותנו על שכמו כאשר ישא האומן את היונק, כי הלא 'בידו נפש כל חי ורוח כל בשר איש'. כן נושא הוא בין כה וכה את נטל מזונותינו וכל הצטרכויותינו, וכמה מן המותר הוא להמשיך לחיות בדמיון שנטל זה אמור להכביד על שכמנו, לעקם את גונו ולהשבית את שמחת חיינו...

ידוע המשל על אותו עובר אורח שהמשיך לשאת את מטלטליו על שכמו גם לאחר שכבר עלה על העגלה שהזדמנה בדרכו, וכל זה כדי שלא להכביד חלילה את בעל העגלה לשאת אף את חבילתו הכבדה, שהרי די בזה שהוא עושה לו טובה ונושא אותו עצמו על עגלתו, ולמה יוסיף עליו עוד קושי להעמיס עליו גם את חפציו.

אם נודה על האמת ונתבונן בתוך תוכנו הרי שמשל זה הינו עובדה הקיימת ושורה בעומק לבנו, חסים אנו על בעל הבירה הנושא את רוחנו, הדואג לבריאותנו, המגדל את בנו, הדואג לעיכול המאכל בקרבנו, המוציא חמה ממקומה ולבנה ממכון שבתה ומאיר בהם את עולמנו וכו' וכו', וכי לא די בכל אלו עד שנשליך על עגלתו גם את נטל פרנסתנו... וכי אין זה יותר מיד, וכי עגלתו לא תתמוטט מכובד המשא.

אמנם אמת ששורש המציאות בה אנו מתעסקים בהשתדלות לפרנסה אינה מופרכת לחלוטין, שהרי מאז חטאו של אדם הראשון נענשנו בקללת "בעצבון תאכלה", ואם אמנם ישנם יחידים שהצליחו להיחלץ מקללה זו כרשב"י שסבר שמי שמקדיש את עצמו לעבודתו יתברך פטור הינו מלשאת בנטל קללה זו, הלא ידוע מה שאמרו חז"ל "הרבה עשו כרבי שמעון ולא עלתה בידם", זקוקים אנו אם כן לקבל על עצמנו את נטל הקללה ולהשתדל בכלכלתנו כל חד כפום דרגו.

אך עדיין אינו דומה העושה זאת מתוך הכרח ומשליך את משא הדאגות על מי שנושא אותו עצמו, למי שנושא גם את נטל דאגת העתיד על שכמו ומכביד בכך על לבו וגוו.

ואם אמנם הדברים ידועים ופשוטים כל כך לכל בר בי רב, הלא ביצועם בפועל עדיין קשה כהנה וכהנה, רגילים אנו בשאלת "מה נאכל", ובלשון העם: "תכלס, יש לי עשר ילדים, היוקר מאמיר, שכן הדירה והמשכנתא מרקיעות שחקים, ומה עם פרק האיש מקדש והאשה נקנית שהילדים הולכים ומתקרבים אליו בזה אחר זה ב"ה, וכי אפשר להשליך את כל הדאגות הללו מהלב ולישון ברוגע? לצורך כך מגיעה מצוות "השביתה"!

• שאלה • בזמן שאדם מחכה לתוצאות של בדיקות רפואיות, האם יש מקום להתפלל שיצאו הבדיקות טובות או שזהו תפילת שוא?

תשובה: מסתבר שזו תפילה שוא (שהרי הבדיקות הם רק גילוי מילתא), אמנם מצד שני לפעמים יש מעלה שהבדיקות יוצאות טובות גם אם בפועל הוא חולה ח"ו. ראשית, כי באופן זה החולה מתמלא בשמחה והשמחה מסוגלת לרפואתו כמובא בספרי"ק. שנית, כשעדיין אין יודעים ממחלתו הרי אינו זקוק לצורך רפואתו לנס גלוי שלא כל אחד ראוי לזה, משא"כ בנס נסתור המלוכב בדך הטבע.

• שאלה • מה היא ההגדה של בטחון, האם צריך לבטוח שבדואי יהיה לו טוב במובן הגשמי, או שצריך לבטוח שמה שה' עושה עמו הוא טוב, גם כשח"ו אינו נראה כן בגשמיים ה"י?

תשובה: זו היא מחלוקת ידועה מזמן הראשונים. אמנם אנו אין דרכינו אלא לתקוע במחשבתנו את יסודות האמונה שהשי"ת עשה ועושה ויעשה לכל המעשים ואין שום מונע ממנו לעשות כל אשר יחפוץ, ומתוך האמונה הבהירה הזאת תתעורר בנו תקווה חזקה וציפיה אליו יתברך שיושיענו כאשר בידו, וזה הוא הבטחון.

אך יש גם מעלה בזה שהאדם מתחזק שבדואי יהיה לו טוב בעתיד, כי כידוע כשיש לאדם איזה צרה הרי הוא מקבל כוחות מיוחדים מלמעלה להתחזק בעת צרתו, אמנם קודם לכן אין לו את אותם הכוחות, נמצא אם כן שכשאדם שרוי בפחד מהעתיד, הרי הוא שרוי במצב קשה מנשוא יותר מהצרה בעצמה.

מעשה נורא עם כ"ק אדמו"ר מקרלין הי"ד

מתוך שיחה לבחורי ישי"ג פינסק קארלין - ניסן תשפ"ה

שמענו ששאלתם את
הרבי (כ"ק אדמו"ר רבי
אברהם אלימלך מקארלין
הי"ד), מה הפירוש 'א-ל'
קנא ונוקם, מה היה
המעשה?

למדתי אצל רבי אלעזר בריזל, אני
ישבתי ולמדתי, והרבי (שהגיע אז לביקור
בארה"ק ובא לבקר את התלמידים) עמד
מאחורי והסתכל איך שאני לומד. שאלתי
אותו מה הפירוש 'א-ל' קנא ונוקם, והוא
לא השיבני מאומה. שאלתי שוב, ולא
ענה. אצלו עמד איש אחד שנתלווה
עמו, והוא השיב לי במקומו 'ער איז א
געצערנטער'. הרבי יצא מיד החוצה, ואני
לא ידעתי מה היה המשך המעשה אז.

לאחר שנים סיפר לי רבי אלעזר בריזל
שלאחר שאתה שאלת את הדבר הזה
מהרבי, הוא יצא משם ופניו היו חיוורים
כסיד, היה נראה כנבהל מאד באופן
משונה, ואמר 'מי יודע מה הולך כאן...'
והיה הדבר לפלא גדול. לאחר ג' שבועות
נסע לחוץ לארץ ונהרג שם. הי"ד.

כפי המצב שהיה אז בעולם, לא היה
הרבי צריך לנסוע אז, ובאמת תמחו כל
העולם על דבר נסיעתו לחוץ לארץ
באותה שנה, בפרט לאחר הפחד הגדול
הזה שתפס אותו כששמע את ה'א-ל' קנא
ונוקם. ראו שהוא לא עושה מעצמו כלום,
הולכו אותו מן השמים, כי ע"פ שכל לא
הבינו מדוע נסע באותה שעה.

לפני שנסע מסר את המשקפיים
והיארמולקע שלו לאנשיו בארץ ישראל
ואמר 'שישאר ממני שארית בארץ
ישראל', אמר אלו התיבות וקם ונסע.
אחר ג' שבועות נהרג הוא עם בניו, שומו
שמים.

מי שדיבר איתו, ראה מפורש שהוא יודע
מה שעתיד להיות. אך לא הבינו מדוע
נסע. ויש שפירשו שהוא צפה שעתידים
בניו להרג שם בחו"ל ולא רצה שייהרגו
כשהוא אינו נמצא איתם, ה"י.

השי"ת יעזור שתתחדשו, תלכו בדרך
שלכם להתפלל בקול ובכוונה, ולחנך
כך את הילדים בבית, כל ברכה וכל
ברכת המזון יהיה בקול, אתם ובניכם.
כשהולכים בדרך האבות ורבוה"ק יש
סייעתא דשמיא מיוחד, כי זהו רצון
הבורא להעביר את התורה מדור לדור.
יעזור ה' ויהיה לכם בנים טובים עוסקים
בתורה ומצוות, וסייעתא דשמיא ברוחניות
ובגשמיות, בנים ותלמידים טובים, ושפע
ברכה בכל העניינים וכן יהי רצון.

בילדותי בעיר העתיקה היה ביתנו סמוך
לבית הכנסת קארלין, היינו מתפללים
בקארלין, לא השגתי דברים פנימיים, רק
זאת ידעתי שבקארלין צועקין בתפילה.
זה מה שידעתי.

זכרתי את רבי אפרים גאטליב שהיה
דלת מביתו לתוך בית הכנסת, וכל
האדמו"רים היו מתארחים בביתו. אלו
הדברים שאני זוכר, אין זה לימוד אך
כך היה המציאות, אני זוכר שפעם אחת
נכנס הרבי מביתו ורך במהירות וחפזון
ישר אל העמוד ואמר 'ברוך שאמר והיה
העולם' ומיד לאחר מכן נשאו החסידים
קולם בתפילה.

בבתי מחסה היינו שכנים עם רבי אלעזר
בריזל, שכנים קרובים מאד. בכל בוקר
היו הילדים אומרים את ברכות השחר
בקול גדול.

היה לנו אדם גדול, יהודי איש צדיק בשם
רבי אפרים, הוא שהיה תקופה בביתנו,
כששמע מהחלון את הילדים ממשפחת
בריזל מברכין ברכות השחר בקול, היה
עומד בכל בוקר אצל החלון ושומע כל
ברכה וברכה, בכל פעם שאמר 'ברוך
הוא וברוך שמו היה רוקד, וכן בכל פעם
שאמר 'אמן' היה עושה רקידה בדביקות
כזה, היתה לו הנאה גדולה לשמוע
את הברכות, וכן ברכת הנהנין לפני
ולאחריה, כל ברכה היה בקול כראוי. כך
למדו הילדים מאביהם איך לעשות ברכה
בקול. זה מה שאני זוכר.

השי"ת יעזור, תמשיכו להתפלל
בקול, ובוודאי הקול המעורר את
הכונה, ותמשיכו לחנך את הבנים ואת
התלמידים באופן זה. יש מעלה גדולה
שמתפללים בקול, מתפללים יותר בכונה,
ולא נרדמים באמצע התפילה, שומעים
יותר את התפילה.

וכן הילדים בבית יברכו כל ברכה בקול,
שהכל, בורא נפשות, כל ברכה בקול,
תמשיכו במנהג הקדוש הזה. ה' יעזור
שיהיה לכם נחת מהבנים והתלמידים,
ותצליחו ברוחניות ובגשמיות. חזקו
ואמצו.

מה עושים שה'מצות
אנשים מלומדה' נכנס גם
כשמתפללים בקול רם?

העצה היא לדבר מזה בעצמו, להרבות
במעלת התפילה בקול, להתחדש בזה
תמיד, כדי שלא יהיה כמצות אנשים
מלומדה. שיהיה 'פיו ולבו שוין'.

שבת שבתון יהיה לארץ

מובא בספר דעת תבונות להרמח"ל: לכל זמן ועת לכל
חפץ, לסט"א יש זמן מסוים ומוגבל, שעד אותו זמן יש להם
רשות לשלוט בעולם ולא רגע אחד כמימריה יותר מזה.
כשיגיע הזמן הזה - יעביר ה' את הטומאה מקרב הארץ
והשלטון עובר מיד אל הקדושה ותכבוש את כל הקליפות
והסט"א, אבל עד אותו רגע הם מתחזקים ומתחזקים
ומתחזקים, ה' ירחם. אבל יחד עם זה ככל שמתקרבים
לקראת סוף וכליון הסט"א כבר מתחילים להרגיש את
שלטון הקדושה שעומדת בפתח ומתחילה לכבוש את הרע.

ואת שני העניינים הנ"ל אנו רואים בעינינו, שמחד גיסא
מלחמת הסט"א הגיעה לשיאה, שאנו נמצאים היום
בטומאת דור המבול ודור ההפלה עם כל תועבותיהם, מה
שלא היה מעולם, והערב רב מגביר בכל יום את גזירותיו
הקשות עלינו ועל בנינו, כאמור, בטרם כלותו מהארץ.

ומאידך גיסא, דייקא בשיא התגברות הסט"א, כבר מראה
לנו השי"ת הארות שונות, ניצוצות משלטון הקדושה ההולך
ומתקרב, כי אנו רואים בעינינו שלימוד התורה התגבר
מאד, ויוצאים ספרים למאות ואלפים בביאורי התורה שלא
היו מעולם, וכן מתרבים הרבנים ומורי התורה בכל מקום
ובכל קהילה, ומביאים את דבר ה' ותורתו בהפצת תורה
גדולה ועצומה, מה שלא היה מעולם.

וכן בענין צדקה, ושמירת השמיטה, שרואים התחזקות
הקדושה ללא גבול. והעיד הגאון מקוממיות וצ"ל שבזמנו
התחילה השמיטה בארבע בעלי בתים ולא יותר, והיום הזה
ועדת השמיטה של העדה החרדית מעידה, שיש שומרי
שמיטה במסירות נפש, בכל נפשך ובכל מאדך, למאות
ואלפים, אנשים פשוטים ממש מונזיחים את פרנסתם
ועוזבים ומפקירים את שדותיהם וכרמיהם לכל, ומקיימים
רצון הבורא בפשיטות ובתמימות, בלי התחכמויות, אשרי
חלקם. והקב"ה אף גילה להם חיבה יתירה, שבעיניהם ראו
מופתים גלויים, שסביבות שדותיהם פקד ארבה כבד וכן
בצורת קשה - ואילו השדות שומרי השמיטה לא ניווקו
כלל, וכל המכות הללו נעצרו בגבול השדות הללו, ולא היה
ארבה אחד בגבול ישראל קדושים.

אנו רואים איפוא בעינינו שאמנם הסט"א מתחזקת, אבל
הקדושה כבר מתחילה לכבוש ומתחיל כבר הנצחון הנצחי
של הקדושה. ויזכנו השי"ת שנוכל לעמוד בעקשנות
דקדושה, וחבי כמעט רגע בטרם יבוא המלך אל היכלו...
(דרשת הכנה לשבועות שנת תשס"ח לפ"ק)

שתהיו עמלים בתורה

למעשה זהו חשבון כל העולם כולו הגנו בכמה תיבות
אלו: 'אדם לעמל יולד' - אשרי מי שעמלו בתורה!!

וידוע מהבעש"ט על מאמר חז"ל (ב"מ נט) 'אוקירו לנשיכו
כי היכא דתתעתרו'. ורמז יש כאן. כי 'נשיכו' מרמז לימי
ירידה, מלשון 'נשתה גבורתם', לשון ירידה וחולשה, 'אוקירי
לנשיכו' - כלומר יקרו וכבדו את ימי הירידה, החזיקו
בחיובות וביוקרה את הזמן הזה, למדו והתפללו גם ללא
חיות, 'כי היכא דתתעתרו' - כי לכל העליות והאוויר תזכו
רק עי"ז, ע"י שאתם עמלים למען שמו ית' גם ללא חיות
וללא הרגשות של הארות והשגות.

(חנוכה שנות תש"ג לפ"ק)

ישׁוב הדעת

אויב דער מוח איז געפאלן - איז ער געפאלן!
אויב דער ישׁוב הדעת איז נישט געפאלן - איז
ער נישט געפאלן!

וואו כאשר ראתה שאינו מבחין בין טעם מים
לטעם חלב, הבינה שאינו בישׁוב הדעת, וואו
הלכה ולקחה את היתד ותקעה ברכתו והמיתה
אותו, כי ידעה שמולו נפל בהיות שמוחו נפול.

נפילת הממשלה

כמו כן מצאתי סימוכין לענין זה ממה שאירע
אצל דוד המלך כאשר עמד ונלחם עם גלית
הפלשתי, גלית הרי היה גבור נורא ואיום, ודוד
המלך יצא להילחם עמו בלי שום מגן ושריון,
רק מקל אחד ואבנים קטנות, וכאשר גלית ראה
אותו בכך שחק ואמר (שמואל א יז, מג): 'הַכְּלָב
אֲנִי כִי אָתָּה בָּא אֵלַי בְּמַקְלֹת', והרי אני גבור
אדיר ונורא! ומרוב גאוותו המשיך ואמר (שם
פסוק מד): 'וַיֹּאמֶר הַפְּלִשְׁתִּי אֶל דָּוִד לָכֵּה אֵלַי וְאַתָּנָה
אֶת בְּשָׂרִי לַעֲוֹן הַשָּׁמַיִם וּלְבָהֱמַת הַשָּׂדֶה', ופירש
רש"י שבדברים הללו הבין דוד המלך כי הוא
הולך לנצח אותו כי מה שאמר 'ולבהמת השדה'
אינו מובן, שהרי אין דרך הבהמות לאכול בשר
אדם, על כן אמר דוד שכבר נטרפה דעתו של
זה והרי שלי הוא, בא דוד ואמר לו 'ונתתי
פגר מחנה פלשתים וגו' ולחית הארץ', כלומר;
כאשר ראה שאין גלית מיושב בדעתו כי אמר
משפט שאינו תואם את הדעת - איז בוודאי
שיפול, ובוודאי שאנצח אותו!

רואים משתי מקומות אלו, שהממשלה והיראה
תלויים בישׁוב הדעת, והרי זה ממש דברי
רביה"ק הנ"ל: 'שעל ידי בלבול הדעת ממשלתו
נופלת, ועל ידי בלבול הדעת יראתו נופלת'.

חזק ואמץ להישאר בישׁוב הדעת!

ואכן, ישׁוב הדעת הוא העצה הטובה והמועילה
ביותר! בין ברוחניות ובין בגשמיות! - ישׁוב
הדעת! לא להתבלבל משום דבר בעולם! נישט
ויך פארטומלען!

ובספה"ק מובא אימרא קולעת על מאמר חז"ל
במשנה (מסכת אבות פרק ג' משנה י"ב): "הוי נח
לתשחורת", שגם כאשר אין הכל לבן ומאיר,
אלא הולך לו לאדם קצת בשחרות וחושך, גם
אז יהיה נח ורגוע! זיי רהיגי! זיי רהיגי! גש
למצב שלך באמונה! בתפילה! אל תתבלבל ואל
תתבלבל דעתך עליך! תתקשר במצבך להשי"ת
ותדע נאמנה שהכל הוא מידו הרחומה! וכאשר
תעשה כך תיווכח במו עיניך איך היראה
הנפולה נופלת מאליה ותצליח הלאה בדרכיך.
רק חזק ואמץ לבל יפול ליבך ודעתך חלילה!
שהמוח ישאר במקומו בישׁוב הדעת!

הנצחון תלוי בישׁוב הדעת

והנה ב'ספר המידות' ישנם שני דברים
שרביה"ק אומר, ואילו הרה"ק מטשערין זי"ע
אינו מביא לזה מראי מקומות, ונפל בדעתי
להביא להם סימוכין מן המקראות.

רביה"ק אומר (ערך דעת ח"ב אות ח'): "על ידי
בלבול הדעת ממשלתו נופלת", "על ידי בלבול
הדעת יראתו נופלת". והנה ממצינו בסיסרא
שאמר הכתוב (שופטים ה, כה) 'מִיָּם שָׁאֵל חֶלֶב
נִתְּנָה', שהוא ביקש מייעל מים והיא נתנה לו
חלב, ומבארים חז"ל שכיון שרצתה להרגו
כשהוא ישן על ידי שתתקע את המקבת
ברכתו, והוא הרי היה גבור אדיר - כמו מלאך,
הוא היה מפיל בקולו חומות בצורות, ובילקוט

נִתְּנָה לַעֲצֻמּוֹ, איך אשה פשוטה
תעזי להרוג גיבור
נורא כמוהו? הרי
פחד ומורא יאחו
בה לעשות מעשה
נועז כזה!

(שמעוני שופטים ד, מג) מובא שהיה נכנס למדבר
של חיות רעות וטורפות, וכאשר היה מרים
קולו ושואג היו כל החיות משתתקות מרוב
פחד ואימה, והיו עומדים ורועדים כולם מחמת
קולו האדיר - הוא היה גבור אדיר עד מאוד
ממש מעין דוגמא של מעלה כביכול.

ואכתי נתאר לעצמנו, איך אשה פשוטה תעזי
להרוג גיבור נורא כמוהו? הרי פחד ומורא יאחו
בה לעשות מעשה נועז כזה!

אשר על כן, טרם שניגשה לעשות את המעשה
הנורא הלזה רצתה לבדוק את ישׁוב דעתו,
ולכן כאשר הוא ביקש מים הגישה לפניו חלב,
ופירש התרגום - וכן מבאר רש"י - "למידע
אם אית רעיונהי עלוהי" - היא בדקה בזה אם
מהלך מחשבתו הוא כראוי, וכמו שאמרו חז"ל
שרצתה לראות אם יבחין בין טעם מים לטעם
חלב, ולמה רצתה לדעת זאת, כי היא הבינה
שאם לא יבחין בין טעם מים לטעם חלב, הרי
זה סימן שהוא מעורבב בדעתו, אין לו ישׁוב
הדעת, ואם אין לו ישׁוב הדעת הרי הוא גמור!
ונפול יפול לפניו!

והיינו; אם המח במצב של נפילה ואינו מיושב
- הוא כל כולו נפול! ומאידך אם הישוב הדעת
אינו במצב של נפילה - אזי כולו אינו נפול!

תכלית ההתבודדות

ישׁוב הדעת הוא יסוד בעבודת השי"ת, וכל
הענין והתכלית של עבודת ההתבודדות הוא
ישׁוב הדעת! לדבר ולשיח לפני השי"ת מעומק
הלב לאמר: 'למה אני כל כך מעורבב? למה
אינני מיושב בדעתי?', עד שברבות דברי
השיחה בינו לבין קונו יזכה האדם להארת ישׁוב
הדעת! והוה התכלית הנרצה של התבודדות!

והוה אכן הסימן המובהק אם ההתבודדות
'הצליח' והיה כהוגן וכראוי - אם יוצאים ממנו
בישׁוב הדעת! דאס איז דאס! משיחים את הלב
לפני אבינו שבשמים על גודל ערבוב הדעת
והמחשבה - עד שמרגישים ישׁוב הדעת!

והאמת שכך הוא בכל דבר ובכל ענין של
עבודה. כאשר אומרים תהלים - והרי ידוע
כמה הזהיר רביה"ק במעלת אמירת תהלים
- להכניס כל הלב; לפרוק כל המונח על
מפתחי הלב בתוך אמירת מזמורי התהלים;
כל מה שמעיק עליו; ברוחניות ובגשמיות, ואם
אינך מוצא את עצמך בפסוק זה - תמצא את
עצמך בפסוק אחר, וכאשר אתה מוצא פסוק
ששם אתה מוצא את עצמך - תחזור ותשגן
אותו פסוק שוב ושוב, תכניס כל מועקותיך
ודאגותיך ובלבוליך בפסוק זה! וכך תזכה
שיאיר עליך אור בהיר של ישׁוב הדעת ובהירות
המות - שזוה התכלית! זהו המכוון! והוא ממש
המתקת הדינים!

הגה"ח רבי לוי יצחק בענדער עליו השלום
היה תמיד מכנה את ההתבודדות בשם: ישׁוב
הדעת! זיך מיישב זיין פאר השי"ת!

תכסיס היצה"ר

ובזה בין נבין מאמרו של רביה"ק ב'ספר
המידות' (ערך כעס אות לה): "על ידי התבודדות
שלא כראוי בא כעס". ולכאורה מה ענין זה
לזה. אמנם כפי האמור מובן שפיר, כי בהיות
שתכלית ההתבודדות הוא ישׁוב הדעת, לכן
כאשר ההתבודדות אינו כראוי בא כעס שהוא
היפך ישׁוב הדעת.

ועלינו לדעת נכוחה, כי הבעל דבר מרוב
ערמומיותו מכשיל את האדם בעבירות גדולות
וחמורות רק על ידי כך שמופיע בפתע פתאום
בערבוב ובלבול הדעת. והוא ממש כמו דוגמת
מלחמה בעולם, שהרוצה לנצח יבוא בפתע
פתאום על אויבו ברעש ובלבול גדול, וכך יגבר
על אויבו וינצחו, כן הדבר הזה, שהבעל דבר
מכשיל את האדם במלחמה ע"י ערבוב הדעת!

משיב דבר מכתבים ממו"ר בעניני רחוקים

אם בחקותי תלכו

ב"ה יום ד' לסדר ויקהל תשל"ג שנת השמיטה ירושלים עה"ק ת"ו בב"א.

הלאה בתוך הקודש, ובפעם הראשונה תלמוד אפילו ישארו לך כמה דברים שלא הגעת להבחנה המלאה, שיהי' לך קשה בקצת מקומות, תזכור אותם בפעם השניה ותראה נפלאות איך שבפעם השניה תבין את זה מאלף.

ודבר זה יגרום לך שלא תבלה את זמנך על הבלים, כי בכל זמן פנוי יש לך מקום נוח לשקוד ולהוסיף לימוד על המסכת שבחרת לך. והלימוד הזה יהיה שיטתי, ואין אני מתערב אצלך על איזה מסכת, כי לעולם לימוד אדם במקום שלבו חפץ (ע"ז) יטעם, אולם בתור דוגמא זה יכול להיות אפילו המסכת שבו אתה לומד עם המגיד שיעור, ויתכן שלפעמים רואים בזה סימני הצלחה גם בעת השיעורים.

ותאמר לך, מתחילים מסכת שבת או קידושין, ובעת שהמגיד שיעור אוהו בדף ח' כבר יש לך בקיאות בכ"ה דפין הראשונים. אבל אי אפשר להתערב בפרטיות כי לפעמים מסכת חדשה מהמסכת הנלמדת בישיבה, זה התחדשות, ויש גם בזה מעלה.

והנה אחוז בזה וגם מזה אל תנח ידיך. להתרגל מפעם לפעם לעשות התאמצות ולהתעקש על סוגיא חמורה או על תוספות קשה להבינם על בוריים... זה נותן לבחור חיות מיוחדת והצלחה בכל הענינים רוחניים וגשמיים...

כי יגיעת התורה יש בו תיקון נפלא להנשמה ואדם לעמל יולד ואשרי מי שעמלו בתורה. ואם אין עמלין בתורה, אי באותו העמל שהיה צריך להשתמש בו ללימוד התורה, כבר מזמינים לו בדברי הבלים כידוע.

ולפעמים הבע"ד מחליש דעת שרואים שחבירו מבין הסוגיא בקל, ע"ז אמר רביה"ק במעשה של החכם והתם "זה מעשה שלי וזה מעשה שלי", כי מכל אחד צריכים תיקונים אחרים.

יעקב מאיר

ובענין לימוד שהערת, הנה הוא יסוד היסודות ועיקר הכל. ואם לבך נמשך לבקיאות, זה טוב מאד. ועשה לך מזה שאיפה בחיים, ו"מריבה תורה מריבה חיים" (אבות ב, ז), ובמשך הזמן מתרגלין עד שאי אפשר לחיות בלי להוסיף עוד ידיעה בתורה.

ולמעשה הייתי מייצץ לך, שתבחר לך מסכת ותקריב עליה שנה תמימה. כגון עד פורים של שנת תשל"ד הבעל"ט תשנ"ה את המסכת מתחילה ועד סוף, ג' פעמים או ד' פעמים ולא תחזור פרקים וכדומה, אלא עשה כעצת רבינו הקדוש מקודם לגמור את כל המסכת מתחילתה ועד סופה (כפי שהוא מאריך בשיחות הר"ן את ע). ובפעם השניה יהיה הלימוד בבהירות יתירה וכו'. ואחר כל השיעורים שלך, בכל זמן פנוי שיהיה לך תפנה אל המסכת הזו, ואפילו בזמן מצומצם שתוכל לחטוף רק כמה שורות ולהיות בקי בעוד חז"ל בעוד מימרא - הכל ריוח, וזה יהיה כל שאיפתך ומגמותיך.

ומובא, שאם האדם מקושר במסכת, איז הוא מקושר עם השרש של המסכת, כי שרש המסכת יש לו שייכות אתו, וקנה לו עיני פרקליט ומליץ כידוע המעשה עם מסכת חגיגה (ע"ז קב הישר פרק יד).

ועוד דבר מועיל אומר לך, שאחר שתגמור עמוד גמרא ורש"י, עבור במחשבתך השקלא וטריא בדרך שיטתי, ותעשה סיכום מכל העמוד כמה ידיעות ניתוספו לך, ואיך הולך הסדר של השקליא וטריא, וזה מועיל יותר מחזרה. וכן כל פעם כשאתה גומר את הלימוד אל תתפנה תיכף לדברים אחרים, אלא תחזור את הלימוד במחשבה שיטתית, הגמרא עם הרש"י בחיות ובטהרת המחשבה, ובדרך זה תראה שבמשך שנה תהיה בקי בהגמרא שלמדת.

והמסכת הראשונה בדרך זו תתן לך חיות נפלא, ומאלף תמשך

סיפורים ולקחיהם
מאת מו"ר שליט"א

נפשות
חסידי

ניצוץ קודש ממאמרי
ומכתבי מורינו שליט"א

ניצוץ
אחד!

מה כבר למדתי בעבר ועתה חזרתי בו, וכמו כן מה אני מבין כראוי, ומה איני מבין ואני חייב לחזור עליו כדי לזכור ולא לשכח, ומה אפשר לחדש עוד ועוד...

אגב, שמעתי מאחד שהכיר שני חברים שלמדו שש שנים כאחד, אחד צמח והיה לגדול בישראל, ואילו השני לא הגיע לכך. ואילו שהכירום שאלו: מאי בנייהו? והשיב אותו אדם גדול: מעולם לא סגרתי את הגמרא, לא רק בעיצומם של סדרי הלימוד, אלא גם בין הסדרים; בין סדר א' לסדר ב' היתה הפסקה של שעותיים, ובאותם שתי שעות חשבתי במה שלמדתי בסדר א', וחזרתי על זה בכמה וכמה חזרות, ועל ידי כך נתקיים בי מה שלמדתי.

ראיתי פעם בספר, שגדול אחד שהיה מהמקורבים ביותר אל החזון איש ז"ע, העיד על עצמו בימי זקנותו (כשהיה כבן שמונים או תשעים), שכל ימי חייו למד תורה ללא הפסק.

ואיך יתכן הדבר הזה? כי כל סוגיא שהיה לומד, היה ממשיך להרהר בה גם לאחר איתנו מביהמ"ד או בקומו ממשנתו, גם כשיצא לרחוב או כשהמתין על מאן-דהוא או לנסיעה למקום מסוים וכדו', כמו גם בעת מאכלו ושתייתו, בשכבו ובקומו, תמיד היתה התורה לנגד עיניו.

הוא היה מתבונן ומחשב ומסכם כל פעם אחר הלימוד: איזה חידוש נתחדש לי בדף גמרא זה, ואיזה ידיעה חדשה נוספה לי, או

ומינה
לא
תזוע

צריך לדעת
זאת ולחרוט
עמוק בלב,
שכאשר
לומדים תורה,
לומדים את
הקב"ה!

מזל טוב למו"ר הנה"צ שליט"א ולנכדו הרה"ח ר' דוד לוי יצחק גולדברג שליט"א לרגל ארוסי בתו תח"י עב"ג הבה"ח ר' שמעון ברהר"ח ר' פישל ולס שליט"א. יהיה שיעלה הזיווג יפה ויזכו לדורות ישרים מבורכים.